

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za celo leto.....\$4.00
Za pol leta.....\$3.00
Za New York celo leto.....\$7.00
Za inozemstvo celo leto.....\$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 65. — ŠTEV. 65.

NEW YORK, SATURDAY, MARCH 19, 1921. — SOBOTA, 19. MARCA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

ZA NOVO ZVEZO NARODOV

ELIHU ROOT IN SODNIK NAJVIŠJEGA SODIŠČA WHITE NAJ BI POMAGALA TEJ NOVI ZVEZI NA NOGE. — PREDSEDNIK JE IZBRAL POSERBE ODPOSLANCE.

Washington, D. C., 18. marca. — Kot se je večeraj izvedelo, je predsednik Harding izdelal posameznosti načrta, kojega izvršitev bi zagotovila Združenim državam slavo in uveljavitev pri ustvarjanju resnične zveze narodov ter dovedla po boljši poti do cilja delo, ki se je izjavilo predsedniku Wilsonu. Kdaj bodo storjeni prvi uradni koraki v tej stvari, ni še določeno, vendar pa se lahko reče, da se je pričelo neformalno izmenjavanje mnenj med Washingtonom ter različnimi evropskimi silami.

Predsednik je že izbral ameriške emisarje katerim bodo poverjena pogajanja z državniškimi starega sveta in sicer bosta poslana v Evropo dva izmed najbolj odličnih mož v ameriškem javnem življenju, namreč prejšnji državni tajnik Elihu Root, ki je republikanec ter sodnik najvišjega sodišča Združenih držav Howard White.

Root, odlični republikanski državnik, je v najnovejšem času že preživel par mesecev v Evropi, da zastopa Združene države na konferenci, ki je bila sklicana z ozirom na ustanovljenje mednarodnega razsodišča. Sodnik White, demokrat, katerega je nekoč predsednik Taft postavil na mesto predsednika najvišjega sodišča, je zmel istotako že priliko pokazati svoje sijajne zmernosti kot zastopnik naše dežele pri mednarodnih razpravah. Sodnik White je že dal izraziti svoji pripravljenosti, da se odpove svojemu mestu kot sodnik (kajti že se bliža starostni meji ter bi itak kmalu stopil v penzijo), če bi se mu poverilo zastopstvo vlade na bodočih tozadevnih konferencah, ki bodo glede zgodovinskega pomena baje stavile v senco celo mirovna pogajanja v Versailles.

V istem času bi bila tudi ustvarjena možnost, da se dvigne prejšnjega predsednika Tafta na mesto predsednika najvišjega sodišča, s čemur bi dosegel Taft višek svojih življenjskih ambicij v zelo ugodnih okoliščinah. Za predsednika Hardinga bi bilo gotovo veliko zadovoljstvo, če bi mogel pooblastiti na tak način svojega predhodnika v uradu ter rojaka iz Ohija.

Kot glavni cilj usiže Roota ter sodnika White-a se označuje oživitvorenje načrta svetovnega razsodišča, ki naj bi predstavljalo središče nove zveze narodov.

ZNAČILEN DOŽIVLJAJ B OSTONSKEGA ŽUPANA

BOSTONSKI ŽUPAN PETERS JE ŠEL V RAZTRGANI OBLEKI V MESTNO PRENOČIŠČE, DA SE INFORMIRA O TAMOŠNJIH RAZMERAH. — GLEDE PRENOČIŠČA IMA DOBRO MNENJE.

Boston, Mass., 17. marca. — Izmučen človek v ponošeni rjavi obleki, modri delavski slavi, z zmečkanim klobukom na glavi ter umazanimi čevlji na nogah je stopil danes zjutraj v mestno hišo ter šel proti vratom županovega urada.

Tam je neki policist ustavil capina in šele potem, ko je prišel ven županov tajnik, so v tem potepu spoznali župana samega. Bil je to Andrew J. Peters, prejšnji član kongresa ter pomožni zakladniški tajnik.

V svoji obnošeni in raztrgani obleki, ki se je izkazala kot izvrstna krinka, je preživel župan celo noč v Mayfarrers Lodge na zapadnem koncu mesta, da se prepriča, kako postopajo v tem zavodu z nesrečniki, ki so brez strehe, dela in jela.

Župan se je moral sleči in skopati v družbi par ducatov nepoznatih ter je spal skupaj s tridesetimi neznanec. Zjutraj je sekal les skozi štiri ure, da zasluži za jutrek, o katerem je izjavil, da je bil "izvrsten".

Superintendent je zamudil priliko, ker ni spoznal župana, kajti ozmerjal je slednjega, ko ga je hotel nagovoriti. Na drugi strani pa si je pridobil naklonjenost župana neki mlači človek, ki je istotako prenočeval v zavodu in ki se je ponudil županu, da sseka njegov del lesa, ko je prišel kazati županu znamenja utrujenosti.

Pojdite danes na City Hall ter vprašajte za župana Petersa, — je rekel izmučen drvar proti prijaznemu mlademu možu. — Jaz imam "pull" na City Hall ter vam bom mogoče lahko kaj pomagal. Mladi mož je v resnici prišel popoldne ter izvedel, da ga že čaka služba pri neki tvrdki v doletnem mestu.

Glede svojih doživljanj v prenočišču je izjavil župan Peters naslednje:

— Stal sem v vrsti v prenočišču in pred menoj so bili štirje moške. Ko sem prišel na svetlobo,

TRGOVSKA ZVEZA MED NEMČIJO IN RUSIJO

Meseca februarja je bila tozadevna pogodba podpisana v Moskvi. Velike koncesije.

Berlin, Nemčija, 18. marca. — (Poroča Karl H. von Wiegand.) Ruska sovjetska vlada je tekom zadnjih osemindesetih ur izvajala dvojne dalekosežne zmag, namreč diplomatično in vojaško.

Objavi glede sklenitve angleško-ruske trgovske pogodbe je sledilo naznanilo, da je bila dne 18. februarja podpisana trgovska pogodba med Nemčijo in Rusijo.

Pogodba je bila podpisana v Moskvi.

Angleško-boljševiška pogodba, nemško-ruska pogodba ter zavzetje Kronštada — to so tri največje zmag, katere so izvajali boljševiki v zadnjem času.

Vsi tukajšnji diplomati smatrajo to za grozen udarec Ameriki. S tem, da sta sklenjeni omenjeni dve pogodbi, sta tudi Lenin in Trocki priznana od Anglije in Nemčije, čeprav ne oficijelno.

Pripomniti je tudi treba, da je dobila Nemčija veliko jako važnih koncesij.

FRANCOZI NAJ ODPOKLJEJO ZAMORCE IZ NEMČIJE.

Washington, D. C., 17. marca. — Kmalu zatem, ko bo otvorjeno prihodnje zasedanje kongresa, bo stavil poslanec Britten iz Čikage resolucijo, v kateri bo pozval vlado, naj upliva na Francijo, da bo odpočila svoje zamorske čete iz nemškega ozemlja.

V Nemčiji je sedaj nad petnajst tisoč zamorskih kolonijalnih čet, ki uganjajo najstrašnejše silovitosti.

bilo na dvorišču, da bi gledal na to, koliko lesa se bo nasekalo in razklalo. Sekanje lesa je brez dvoma izvrsten način, kako dobiti apetit za jutrek.

— Moške, ki niso delali, so najprej zajutrkovali. Dobili so dober zajutrek. Mi smo dobili oatmeal s sladkorjem in mlekom, ki je bil izvrsten. Nato kruh, ki je bil tudi izvrsten in kavo, ki ni bila poselna.

— Šel sem k superintendentu prenočišča, s katerim sem se stal tam že preje ter hotel napraviti par prijaznih pripomb. Vprašal sem ga, če pozna katere izmed ljudi, ki prihajajo k njemu. On pa se je mrzlo ozrl name ter rekel:

— Meni ni treba poznati nikogar, kogar nočem sam.

Bil je pri vratih, ko sem jaz šel in rekel sem mu, da se bom vrnil ob priliki in da upam, da me bo spoznal.

Prišel sem se zapirati za mlađega človeka, ki je pobiral les, katerega sem jaz nasekal. Stavljal mi je ponudbo, da seka les mesto mene in brez dvoma bi boljše opravil stvar kot sem jo mogel jaz. Povedal mi je tudi svojo življenjsko zgodbo. Delal je preje v gozdovih na zapadu ter prišel v Boston kot "šlep" potnik na železnici. Rekel sem mu, da bom božič v stanu pomagati mu, če se oglasi pri meni.

V celem je treba čestitati prenočišču in njega vodstvu glede načina, kako se postopa z ljudmi. Zavod je držan v redu ter je čist. Priporočil bom občinskemu svetu dovolitev \$42,900 za napravo novih pripih kopeli, kajti sedaj so le tri naračpotage. Z denarjem se bo lahko napravilo boljše prostore za obedič, shrambo in kuhinjo. Tudi spalnice bo treba preurediti, kajti treba jim je boljše razsvetljave in novih stropov.

PORAZ ZADNJE RUSKE REVOLUCIJE

Zavzetje Kronštada od strani bolj ševikov, pomenja konec najnovejše proti-revolucije.

Helsingfors, Finska, 18. marca. — Trdnjava Kronstadt je kapitulirala boljševikom tekom preteklih dni in 1800 mož posadke je pobegnilo v divjem neredu proti Teriskemu, na finski meji.

Ameriški Rdeči Križ, ki je bil preobložen z delom tekom zadnjih par dni, je trpel veliko škodo. Civilisti v mestu samem in krog njega so terorizirani.

Po strašnem obstreljevanju so napadli boljševiki Kronstadt z dveh strani tekom popoldneva, a posadka, ki se je obupno borila, je branila vsako ped ter dvakrat potisnila boljševike nazaj. Kakor hitro pa je postalo očividno, da bo morala trdnjava pasti, so pričeli civilisti, ki so se bali povračilnih odredb, bežati preko leda proti finski meji.

London, Anglija, 18. marca. — V brezličnem brzjavnem sporočilu iz Moskve se potrjuje zavzetje Kronštada ter se glasi nadalje, da sta bila v mestu oproščena dva boljševiška komisarja, ki sta bila prijeta in vržena v ječo v pričetku ušaje.

VESTI O KABINETNI KRIZI V ANGLIJI

Vsled odstopa Bonar Lawa je koalicijska vlada oslabiljena. — Kdo bo vodja unionistov?

London, Anglija, 18. marca. — Tukajšnji "Times" pravi, da bo povzročil odstop Bonar Lawa v Angliji politično krizo prvega reda. Tudi drugi listi so mnenja, da bo to odstop jako oslabil stališče koalicijskega kabineta. Noben človek bi ne mogel tako harmonično delovati z Lloyd Georgom kot je deloval Bonar Law.

Vse jako napeto pričakuje, kdo bo postal vodja unionistov. Državni zakladničar Chamberlain, ki sicer ni posebno dobrega zdravja, bo najbrže imenovan vladnim speakerjem v poslanski zbornici.

Sir P. Lloyd Crane bo postal najbrže predsednik trgovske zbornice. Sir Robert se mudi v Rivieri, dočim je Sir Edward Carson odpočival v Gibraltaru.

Bonar Law je udovec ter je izgubil oba svoja sinova v vojni. Ena hčerka mu je še pri življenju. Diplomati namerava odpotovati v kak skriti kotiček v inozemstvo, kjer se bo skušal iznebiti vseh skrbi.

SPOPADI V CILICIJI

Carigrad, Turčija, 17. marca. — Poročila, ki prihajajo semkaj, izjavljajo, da je prišlo do novih spopadov med francoskimi in turškimi četami v Ciliciji.

Važno za potnike.

Kdor želi v bližnji bodočnosti potovati v stari kraj, naj se obrne na nas, da mu pokažemo vsa navodila, kako je mogoče dobiti potni list.

Kdor se ima jugoslovanski ali ameriški potni list lahko potuje kadar hoče.

Kdor pa spada v zasedeno ozemlje, in želi potovati v staro domovino, mu še vedno lahko preakribimo potni list, kadar pride v New York.

V vsakem oziru se obrnite na tvrdko:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York

FRANC. REKRUT SI JE IZBIRAL NAMESTNIKE

Pierre Rastagnat je najel tri namestnike v službo armadi, predno so ga zalotili.

Pariz, Francija, 17. marca. — Njegov posel kot prodajalec premoga je bil tako dobičkanos, da ni hotel postati Pierre Jean Rastagnat vojak, kot zahteva to postava francoske republike. Vojne je bilo ravno konec, ko bi moral stopiti v armado, a celo v mirnem času se je zdelo Pierre-ju odveč igrati ulogo vojaka. Bil je pametna in trgovsko nadarjena glava in vsled tega je pričel iskati pot, kako bi se izognil določbam postave. Če bi mogel najti človeka, ki bi zavzel njegovo mesto v armadi, — si je mislil, — bi bila njegova dolžnost izpolnjena in vsled tega je najel za tisoč frankov nekakega jetičnega mladeniča. Na naboru je bil ta mladenič zavrnjen, a leto pozneje bi se moral Pierre ali pa njegov namestnik zopet oglasiti pri naborni komisiji.

Med tem časom je njegov prvi namestnik umrl in Pierre je moral najti drugega in ta je storil to za svoto dveh tisoč frankov. Tudi ta drugi namestnik je bil zavrnjen.

Prišla je že tretja letna preiskava in Pierre je zopet moral najti namestnika ali se pa sam javiti. V tem slučaju je za tristo frankov najel nekakega mladega Belgijca, ki je bil popolnoma voljan in pripravljen služiti v francoski armadi. Belgijec je bil potrjen in vstopil v francosko armado pod imenom Pierre Rastagnat.

Medtem pa je pravi Pierre Rastagnat lepo naprej prodajal svoj premoški delal dobre dobičke. Obstoj dveh Pierre Rastagnat, kojih eden se je nahajal v armadi, drugi pa izven nje, pa je vzbudil sum in danes se morajo zagovarjati pred sodiščem ne le pravi Pierre, temveč tudi njegov belgijski namestnik, njegov namestnik na naboru tekom lanskega leta ter mati Pierre-ja, ki je vedela za vse.

DEBS BO NAJBRŽ OPROŠČEN.

Washington, D. C., 18. marca. — Predsednik Harding je pozval generalnega pravdnika Daughertyja, naj preišče in premotri akte slučaja Evgena Debsa, socijalističnega predsedniškega kandidata pri zadnjih volitvah. Kot znano, se nahaja Debs sedaj v zvezni jetnišnici v Atlanti, Ga., potem ko je bil obsojen na večletno ječo radi kršenja špijanske postave.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma sandeljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljate italijanskih lir po sledečih cenah:

50 lir \$ 2.60
100 lir \$ 4.60
300 lir \$ 12.90
500 lir \$ 21.50
1000 lir \$ 42.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York

PROHIBICIJA PREGNALA LE MALO SALONOV

ANTISALONSKA LIGA PRAVI, DA JE OPUSTILO LE PRIBLIŽNO 25 Odstotkov SALONOV POSEL IZZA UVELJAVLJENJA PROHIBICIJE. — AMENDIRATI HOČEJO VOLSTEADOVO POSTAVO. — PRODAJALCI NA DEBELO MORAJO OPUSTITI SVOJ POSEL.

Manj kot 25 odstotkov salonov v mestu New Yorku je zapustilo posel odkar je prišla prohibicija, — je izjavil Samuel L. Hamilton, nadzornik metropolitanskega okraja Anti-salonске lige v nekem poročilu glede števila bar, ki še vedno obstajajo na prvi, drugi in tretji Ave. v New Yorku.

Poročilo pravi med drugim: — Na 1. Avenue se je obiskalo 150 prostorov, ki so imeli leta 1918 licence. 37 teh prostorov je šlo iz biznisa, 107 jih je še vedno odprtih, ne dabi kaj izpremenilo notranjo opremo in šest prodajalnih opojnih pijač prodaja sedaj laži-pivo in drugo "mekho" blago.

Na tretji Ave., je izmed 227 prostorov, ki so imeli licence leta 1918 zaprtih le 63. 152 je še vedno odprtih, dočim se bavijo drugi s prodajo mehkih pijač ter sladu in imelja za domače kuhanje.

— Ze sam obstoj teh prostorov, je prva facie dokaz kršenja prohibicijske postave. Te prostore je lahko zapreti, kakorhitro bodo občinske oblasti resno želele storiti kaj takega. Ker pa se občinska oblast ne briga za to, eveto saloni še naprej ter prodajajo poleg mehkih pijač tudi trde, seveda le takim, katere dobro poznajo. Razven tega pa imajo v zalogi v prostoru samem tako majhno zalogo, da jo lahko uničijo pri najmanjšem sumljivem znamenju, vsled česar je izvanredno težko dobiti dokaze proti njim ter jih staviti pod obzbo kršenja prohibicijske postave.

Washington, D. C., 18. marca. — Poročila, soglasno s katerimi nameravajo prohibicijski voditelji v kongresu poostriiti Volsteadovo postavo, so povzročila pravcato tekmo za imenovanje v justični komitej poslanske zbornice. V tem komiteju se bo posvetovalo o amendentih k Volsteadovi postavi, če se namerava take uveljaviti in o teh amendentih se bo razpravljalo v posebnem zasedanju kongresa, ki se prične prihodnji mesec.

Komitej je obstajal dosedaj iz 21 članov, med katerimi je bilo 13 republikancev ter osem demokratov. Vsled sedanje večje republikanske večine v kongresu pa bo obstajal ta komitej iz 15 republikancev ter 6 demokratov. V komiteju je treba zasteti sedem mest, od katerih odpade večina na demokrate. Celotno če bi se vsa prazna mesta zasedlo z nasprotniki prohibicije, bi bili suhači še vedno v premoči.

Prijatelji predsednika tega komiteja, Volsteada, izjavljajo, da se je razblinilo v nič prizadevanje, izpodriti ga z njegovega doseđanja mesta. Imenovanje načelnika je v rokah komiteja za komitej in tam se bodo držali starega pravila, da se podeli načelnštvo najstarejšemu. Nekateri člani justičnega komiteja, ki so glasovali proti Volsteadovi postavi, niso več v komiteju, ker se niso potezali za zopetno izvolitev. Od republikanskih članov, ki so podpirali postavu, je eden umrl, drugi pa je bil poražen pri primarnih volitvah.

Washington, D. C., 17. marca. — Prepoved jemanja žganja iz zveznih skladišč bo razveljavljena dne 1. aprila, v kolikor pride vpoštev prodaja na drobno v lekarnah. — Tako se glasi v neki odločbi, katero je izdal danes prohibicijski komisar Kramer.

Komisar Kramer je objavil nadalje, da bodo morali prodajalci žganja na debelo dne 15. maja za vedno zapreti svoja vrata.

Kramer je dostavil: — Vsled tega bo prodajalcem žganja na debelo do 15. maja iznebiti se vsega žganja, ki se nahaja v njih posesti in ki je bilo pridelojeno na postavno dovoljen način.

To žganje je mogoče prodati lekarnarjem na drobno in debelo, ki imajo tozadevno dovoljenje.

MIROVNA POGODBA PODPISANA V RIGI.

London, Anglija, 18. marca. — "Times" je dobil poročilo, da je bila danes podpisana mirovna pogodba med Poljaki in boljševiki.

Pogodba bo odobrena tekom tridesetih dni v Minsku ter bo stopila takoj v veljavo.

NEKAJ JE VENDAR CENEJŠE. — KRSTE.

Chicago, Ill., 18. marca. — Milo vreme je precej zmanjšalo umrljivost in cene krst so izvanredno sber prekopa.

ZANESLJIVO IN HITRO

okrbje DENARNA IZPLAČILA v stari domovini in opravlja druga bančne posle

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York

Bojaki, poslužujte se vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnem nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega sklada.

Frank Sakser, predsednik.

Včeraj smo računali za pošiljate jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron \$ 2.35
400 kron \$ 3.10
500 kron \$ 3.85
1,000 kron \$ 7.50
5,000 kron \$ 37.25
10,000 kron \$ 74.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York

